

[Bertel Dahlgaard.]

lov ikke maa have tilbagevirkende Kraft, og at der selv under ekstraordinære Forhold som de foreliggende maa meget tvivlende Grunde til, for at dette Princip skal kunne fraviges. Det er rigtigt, at her er det springende Punkt i Behandlingen af hele denne Sag, og ingen af os undgaar at tage sit Standpunkt dertil.

Der er efter min Anskuelse to Forhold, hvis Vægt her maa blive afgørende for den enkelte. Det ene er: Har de Handlinger, de paagældende har begaaet, i Forholdet til deres Landsmænd, været af en saadan Karakter, at det kan fastslaas, at de maatte vide, Handlingerne stred saaledes mod Folkets Retsbevidsthed og helligste Følelser, saa dette Folk, hvis det havde staaet frit, vilde reagere med langt strengere Straffe? Det andet er: Kan det siges, at de paagældende med Sikkerhed kunde vide, at Rigsdagen, hvis den havde kunnet, vilde have givet den fornødne Lovhjemmel til disse strengere Straffe?

Personlig maa jeg efter samvittighedsfuld Prøvelse besvare begge Dele bekræftende. Vi har ikke her i Danmark været i Norges Situation, saa Folkets Røst direkte kunde tale til de paagældende, saaledes som det skete gennem den norske Eksilregerings Udtalelser fra London, men til Gengæld kan det vel siges, at Landsmænds Ord og Mening naaede de paagældende ad tusinde Veje i det daglige Liv, saaledes som dette daglige Liv nu engang maatte leves under Jernhælens Tryk. Personlig har jeg søgt i Tide her i Tinget at give Udtryk derfor, saa vidt Vilkaarene, hvorunder Rigsdagen arbejdede, overhovedet gav Mulighed derfor, og jeg har vist Lov til at citere en enkelt Udtalelse. Den 13. November 1940 udtalte jeg her i Tinget:

„Besynderligt, men løfterigt, er det at iagttage, hvor fintmærkende Danskes Øren er blevet for, hvad der er falsk, og hvad der er ægte. Umiddelbart føles det nu, hvor den afgørende Grænse gaar. Den, der føles at ville benytte Fædrelandets vanskelige Stilling til at fremme særlige Interesser, er udenfor; den, der afslaar at gøre noget saadant, er indenfor og møder Varmen i Landsmænds Haandslag.“

Ja, *udenfor* er det Ord, som de, der forbrød sig groft mod Landsmandsskabet, maatte vide vilde møde dem, hvis Danmark atter blev frit. Men bifalder man da, at der her foreligger det aldeles enestaaende Tilfælde, hvor Betænelighederne ved at ikende skærpede Straffe med tilbagevirkende Kraft, maa overvindes, saa vil det paa den

anden Side utvivlsomt staa enhver dansk Rigsdagsmand klart, at vi handler under det Bud at holde os inden for den Ramme, som vi efter nøje Prøvelse tror vi vilde have holdt os inden for, dersom vi forud for denne Periode frit havde kunnet tage vore Beslutninger.

Det bliver et kommende Udvalgs Op-gave sammen med den højtærede Justitsminister at prøve Lovforslagets enkelte Paragraffer ud fra de Forudsætninger, jeg her har nævnt. Her skal jeg kun fremsætte den almindelige Bemærkning, at jeg ved Gennemgangen af Lovforslaget finder, at det paa enkelte Punkter savner Klarhed med Hensyn til, hvad der er strafbart eller ikke strafbart. Det gælder § 10 angaaende Begrebet Hvervning. Det gælder § 11 angaaende Tjenestemænds Handlinger. Det gælder § 16, der synes meget uklar, og som aabner Mulighed for at inddrage Personer, der under Hensyn til Forholdene her i Landet paa det Tidspunkt, Handlingerne foregik, kan have handlet ud fra fuldt ud loyale Synspunkter. I det hele taget gælder det, at Bedømmelsen af adskillige af de Handlinger, denne Lovgivning omhandler, maa ske i Belysning af de skiftende Vilkaar, Tvang og Undertrykkelse har givet det danske Samfund at virke under, naar det overhovedet skulde lykkes at værne Danmarks Befolkning mod de mest ulykkebringende Slag.

Jeg er klar over, at denne Lovgivning i mange Tilfælde maa bygge paa, at uafhængige Domstole skønner retsindigt ud fra de særlige Omstændigheder, der foreligger for den enkelte anklagede; men den højtærede Justitsminister vil være enig med mig i, at Regering og Lovgivningsmagt har Pligt til at præcisere Lovbestemmelsernes Mening saa klart, som det er gør ligt.

I Forslagets Bemærkninger har den højtærede Minister understreget, at det følger af de strenge Straffe, der foreslaas, at der efter denne Lov kun bør rejses Tiltale i de grove Tilfælde af Førræderi og landskadelig Virksomhed, idet de mindre grove Tilfælde rammes af den almindelige Straffelovs Bestemmelser. Der ligger altsaa heri — saadan forstaar jeg det — et bestemt Direktiv for Anklagemyndigheden, som jeg gaar ud fra ogsaa maa være en Rettesnor for Domstolene.

Angaaende Retsplejeforslaget skal jeg indskrænke mig til at sige, at jeg gerne i Udvalget nærmere vil høre Justitsministerens Begrundelse af Reglerne om Appel. Her, hvor det drejer sig om Menneskers hele Ve og Vel, bør der være Sikkerhed for, at